

сигурност државе и захтевају предузимање неопходних ванредних мера. Као и претходни, и овај југословенски Устав од 1931. садржи скалу основних грађанских права и дужности па може да се каже да спада у ред либерално-демократских устава. То се види и по томе што је овој материји посветио читав одељак (одељак II) у коме је груписан корпус постојећих и утврђених права и слобода. Устав не мења концепцију људских права и слобода утврђену Видовданским уставом, али у социјално-економској сфери изоставља нека од раније утврђених социјалних и економских права. Његове одредбе о овим правима су сажетије и без наглашавања социјалне и солидаристичке доктрине која је очигледно инспирисала творце Видовданског устава када су регулисали материју социјалних и економских права. Поред ових социјално-економских права Устав предвиђа и друга, пре свега лична и политичка, као једнакост грађана пред законом, личну слободу, забрану изгнанства из државе, неповредивост стана, слободу вере и савести, слободу штампе, збора и договора и др. Особеност овог Устава је у томе што ова права гарантује само у границама закона, што су она вредела само у принципу јер је законодавац био овлашћен да детаљно регулише та права грађана, да им утврди садржину и границе а тиме и да их ограничи па чак и укида. То је произашло из тзв. каучук-параграфа који су остављали могућност злоупотребе прокламованих права и њиховог ограничења (и забрањивања) онда када то нечији интереси налажу. Тако је, рецимо, зајемчена лична слобода и забрањен притвор и лишење слободе „осим у случајевима које је закон предвидео“, што је значило да оно што је уставом признато може бити одузето актом мање правне снаге какав је закон, а што је правно апсурдно и неприхватљиво. Устав од 1931. је задржао постојећу административнотериторијалну поделу земље на бановине, срезове и општине, с тим да су бановине и даље формиране према географским критеријумима и носиле имена најважнијих река и речних сливова којима гравитирају. Бановине су по Уставу и управне и самоуправне јединице јер врше и управну власт али уживају и самоуправу, решавају о питањима која се тичу њиховог локалног живота. На челу бановина се налази бан као представник врховне државне власти кога на тај положај поставља краљ на предлог Министарског савета и он је овлашћен да својим уредбама уређује поједина питања али и да обуставља акте бановинске самоуправе и њених органа (бановинских већа и одбора). Септембарски устав је предвиђао да у поступку уставне промене равноправно учествују и одлучују и краљ и Народно представништво са Скупштином и Сенатом, али то није испоштовано у пракси уставне ревизије. Зато је за овај устав карактеристично да се мењао два пута, али не по утврђеном поступку